

(از هجرت اموی تا نو-وادی)

تالیف: شیرین پدرزہ

سرشناسه: پدروزه شیرین، ۱۳۴۲

عنوان و نام پدیدآور: روان شناسی نقاشی کودک: پرورش خلاقیت (از هجده ماهگی تا نوجوانی) / تألیف شیرین پدروزه

مشخصات نشر: تهران: داتژه، ۱۳۹۹

مشخصات ظاهری: ص ۱۵۶

شابک: ۴-۲۵۴-۲۵۰-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی: فیا عنوان دیگر: پرورش خلاقیت (از هجده ماهگی تا نوجوانی).

موضوع: نقاشی و نقاشی های کودکان — جنبه های روان شناسی

موضوع: Children's drawings — Psychological aspects

رده بندی کنگره: BF۷۲۲

رده بندی دیویی: ۱۵۵/۴

شماره کتابت: ۶۱۸۴۴۶۸ / ناسی ملی

عنوان: روان شناسی نقاشی کودک پرورش خلاقیت (از هجده ماهگی تا نوجوانی)

صفحه آرا: ملیحه طرقي جعفري

مدیر تولید: داریوش سازمند

ناشر: دانژه

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: جاووش، شریف

شمارگان: ۵۵۰ نسخه

قطع: رقعی

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۹

شابک: ۴-۲۵۴-۲۵۰-۶۰۰-۹۷۸

این اثر مشمول قانون حمایت مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۳۴۸ است. هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مؤلف (ناشر) نشر یا بخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

تهران: خیابان استاد مطهری - خیابان سلیمان خاطر (امیر اتابک) - کوچه اسلامی - شماره ۴/۲

کد پستی: ۱۵۷۸۶۳۵۸۳۱ / تلفن: ۸۸۸۴۶۱۴۸-۸۸۸۱۲۰۸۳ / تلفکس: ۸۸۸۴۲۵۴۲

تلفن دفتر پخش: ۶۶۴۷۶۳۷۵ - ۶۶۴۶۲۰۶۱ / فکس: ۶۶۴۷۶۳۸۹

فهرست

فصل اول: نقاشی کودکان	۹
فصل دوم: ویژگی نقاشی کودکان	۴۱
فصل سوم: روش‌های نقاشی کودکان	۵۱
فصل چهارم: هنر نقاشی کودک	۸۱
فصل پنجم: هنر: است خن و خلاقیت کودک	۹۳
فصل ششم: نتیجه‌گیری و پیشنهادها (راه‌های مؤثر)	۱۰۳
منابع	۱۱۹
تصاویر	۱۲۱
موضوع‌نما	۱۴۹

مقدمه

از چند دهه گذشته، مطالعه در زمینه ارتباط بین رضایت‌مندی جسمی و وضعیت روانی اهمیت ویژه‌ای یافته است و مراکز علوم پزشکی متعارف و غیرمتعارف نیز به کاوش افق‌های ناشناخته در ارتباط پیچیده بین بیماری، درمان و پیام‌های ضمیر ناخودآگاه و در پیوند با قوه ادراک انسان از ماهیت درونی و جهان خارج علاقه‌مند شده‌اند.

از این‌رو کنجکاری، کاوش، کشف، لذت، تکرار، فراگیری، مهارت، اعتماد به‌نفس، عزت‌نفس، احساس امنیت، خلاقیت و ... از جمله مراحل مؤثری هستند که در مسیر فعالیت ذهنی انسان به ویژه در خلق آثار هنری محسوب می‌شوند، بر این پایه می‌توان گفت هنر نقاشی نیز، ابزاری مهم برای خودآگاهی خودآنگیختگی، خیال‌پردازی، آزمون و تجربه است. از این منظر، نقاشی از این قابلیت برخوردار است که توانایی انسان را برای ترسیم پدیده‌ها، واقعیات، ایده‌ها، افکار و احساسات درونی و بیرونی و نامتشابه با دیگران و متفاوت آشکار سازد.

در واقع یکی از برجسته‌ترین تحولات اخیر در مطالعات نقاشی و به ویژه نقاشی کودکان، درک این واقعیت است که ساخت هر نقاشی، دست‌وردهای پرمفهوم و پیچیده است. نقاشی دارای ارزش رمزی است. بدین ترتیب که در نقاشی، همانند نقل، یک داستان، جهانی از نمادها و رمزها وجود دارد. ارزش بیانی نقاشی، مانند ارزش سطرها و رنگ در حرکات طبیعی معنادار، مورد قبول همه محققان است، بنابر این جای تعجب نیست اگر تولیدات ترسیمی به‌عنوان یک وسیله‌ی تشخیص روانی و روان‌درمانگری به‌کار گرفته می‌شود.

هدف این پژوهش، مشخص کردن فرآیندهای ترسیمی کودک از آغاز شکل‌گیری و اهمیت آن است. در این قلمرو بر پایه‌ی تفسیر محتواها و عمدتاً آنچه در جریان نقاشی کودک تولید گردیده، بیان می‌شود. زیرا که هنر نقاشی، بازتابی از اندیشه، هستی و شخصیت تصویرگر است.

نیروی بالقوه خلاقیت در همه انسان‌ها نهادینه است. با گذر زمان، بیشتر انسان‌ها خلاقیت خود را از دست می‌دهند و فعالیت خلاقانه آن‌ها به خاطره‌ای کم رنگ تبدیل می‌شود. اگر کودک به این باور برسد که فردی خلاق است، در سال‌های آینده، می‌تواند نیروی آفرینندگی خود را حفظ کند و از انرژی خلاقانه خود به روشی سازنده، به منظور افزایش پویایی و بالندگی زندگی‌اش بهره‌جوید.

اغالب پژوهشگران معتقدند که هنر نقاشی، چیزی جز بیان هیجان‌ها، اندیشه‌ها و کوششی برای تولید یک تصویر نیست. روان‌شناسان بسیاری، از سال‌ها پیش بر این باور بوده‌اند که هر کس، چه دارای آموزش هنری باشد چه نباشد، هر گاه به او گفته شود که یک نقاش است، تصویر بسایرند، ممکن است ناآگاهانه گوشه‌هایی از حالت هیجانی خود را بیان کند. از این دیدگاه، نقاشی، پلی طبیعی و غریزی برای ارتباط با کودک می‌باشد و راهی هموار را به سوی تیر ناخودآگاه و حس عاطفی ناهشیار کودک می‌گشاید. نقاشی، استعداد فردی و خلاقیت کودک را شکوفا می‌سازد. فعالیت خلاقانه نقاشی، در جریان نقاشی آزاد، مهارت‌های ادراکی، ارتباط و حرکتی کودک را توسعه داده و به زندگی او معنا می‌بخشد.

درخصوص موارد مطروحه و تأثیر هنر نقاشی، مطالعات متعددی از جنبه‌های مختلف صورت گرفته، که اساس این پژوهش می‌باشد. آنچه این کتاب به‌طور مشخص «از منظر روان‌شناسی» به آن می‌پردازد؛ چگونگی ارتباط بین هنر نقاشی و بیان اندیشه، ایده‌ها، عواطف، توانایی، مهارت‌های ادراکی، ارتباطی، حرکتی و خلاقیت در مسیر رشد کودک است.

در بیان کلی، تأثیر مطالعات و شناخت جنبه‌های تحولی نقاشی، که کان و بکارگیری روش‌های مؤثر روان تحلیلگری که نقش بسزایی در توانمندسازی کودکان دارند، همچون توشه‌ای گرانبهاست که پویایی، بالندگی و خلاقیت را در مسیر زندگی هر یک از کودکان به ارمغان می‌آورد.